

LÓRINCZ RÓBERT - CSOMA ATTILA

Az alagi öreg temető

I. rész

Az 1910-ben önállósuló Alag község a kezdet kezdetén egy sor olyan igazgatási feladattal találta magát szembe, amelyet sürgősen meg kellett oldania. Ilyen volt egy saját temető megnyitása is, amelyet a község közgyűlése megalakulása után egy-két hónappal már napirendjére is vett. A település szélén, a Geist-teleptől Fót irányába találtak megfelelő területet, ahol a fennmaradt iratok szerint 1911 januárjában már meg is történt az első temetés. Az előjáróság hét parcellát alakított ki, melyekben párhuzamosan temettek. Ebből adódik, hogy egy-egy parcellában a 10-es évektől, akár a 70-es évekig találhatunk sírokat. A temetőt két út keresztezi, amelyek metszéspontjában Pretzner Imre zsoloké adományából 1911-ben egy keresztet emeltek. Ekkor még nem állt az a kápolna, amelyet dr. Bayer Emil, a község orvosa építtetett valószínűleg már a húszas években. A temető főbejárata a Fóti út felől nyílt. A bejárat és a Pretzner-kereszt közötti „főút” két oldalán kialakított díszsírhelyeken a község életében fontos szerepet játszó személyek egy része nyugszik. Jelen írásunkban közülük mutatjuk be a legismertebbeket.

A bejárat felőli jobb oldalon, a kereszthez legközelebb áll Pirk Géza monumentális sírmléke. Pirk tagja volt az 1910. július 27-én alakult első alagi közgyűlésnek és nevével több helyen találkozhatunk a község korai éveiről tudósító levéltári iratokban. 1917. október 28-án bekövetkezett halála után a közgyűlés úgy határozott, hogy testét díszsírhelyen helyezi el, ez volt az első ilyen jellegű temetés Alagon.

Pirk Géza sírja

A Pirk-sír mellett találjuk Középgéczy Szerémy Zoltán (1861–1934) és édesanyja, Szerémy Gáborné nyughelyét. A Vígsház egykor legfoglalkoztatottabb színésze, több némafilm szereplője, akit Molnár Ferenc író csak „alagi érseknek” hívott, két időszakban is a község lakója volt. Életéről és alagi éveiről bővebben leszármazottjának, Szerémy Andreának, róla írt tanulmányában olvashatunk (*Dunakeszi Helytörténeti Szemle*, I. évf. 2. sz., 6-7.).

A település neves evangélikus családjának, Gregusséknak családi sírboltja után, a sorban a negyedik, Pongrácz Antal és Dénes sírmléke. Pongrácz Antal volt az Alagi Elemi Népiskola első igazgatója. Tisztét korai, 1922 januárjában, 39 évesen bekövetkezett haláláig ellátta. Dénes, aki 1941. február 24-én hunyt el a Magyar Királyi Honvédség hadnagyaként, valószínűleg a fia lehetett.

Pongrácz Antal és Dénes nyughelye

Mellettük nyugszik Fichtner Károly (1890–1967), a lovar-egylet alagi gazdaságának egykori vezetője és felesége, primolanoi Sander Hermin (1897–1936), valamint két lányuk, Klára (1918–1956), dr. Fék András helyi ügyvéd felesége és az idén, 83 éves korában elhunyt Sarolta. Fichtner Károly, a harmincas években került Alagra, ahol átvette az 1200 holdat kitevő lovaregyleti gazdaság irányítását. A 600 versenyló ellátásán túl az ő feladata volt a lovakat kiszolgáló, szintén több száz fősre tehető személyzet napi ellátása is.

A Fichtner család mellett található Molnár Gyula (1863–1940), felesége Molnár Gyuláné született Mozgay Józsa (1868–1936), és lányuk, Veronika (1904–1972) sírja. Molnár Gyula 1891-től volt a lovaregylet alagi gazdaságának pálya- és gazdasági intézője. A község megalakulásakor tagja lett az első képviselőtestületnek, amely a település bírájává választotta. Ezt a tisztelet haláláig viselte. Molnár emellett számos közeleti feladatot is vállalt. Az Alagi Sport Club alelnöke, az Alagi Tűzoltó Egyesület díszelnöke, a Lovász Egylet alelnöke, valamint a községházán működő alagi népkönyvtár vezetői tisztét is betöltötte.

Molnár Gyula, Alag község bírája

A Molnár-síron található Nagyenyedy Jeney István (1906–1950) huszárcapitány táblája is, melynek szövege alapján nem egyértelmű, hogy az egykori lovast, katonatisztet is ide temették-e. Az utolsó ebben a sorban dr. Juhász Péter (1889–1963) királyi járásbíró és felesége nyughelye.

A Molnár család síremléke

A bal oldalon, a kereszthez legközelebb található Vitályos Imre, Kleiszner Hedvig, Vitályos Judit és Vitályos László közös sírja. Közülük Vitályos Imre volt község szerte ismert személyiség, aki 1922-től az Alagi Takarékpénztár igazgató tisztét viselte. A díszhelyet is ő kaphatta. Mellettük emelkedik Kleiszner Rezső (1857–1939) és felesége, Müller Anna (1863–1917) impozáns, fekete márvány síremléke. Kleiszner Rezső, eredeti végzettsége szerint főreáliskolai tanár, az első alagi közgyűlés tagja, 1910-től a község helyettes bírása volt. Községi előjáróként sokat tett Alag fejlődéséért.

Kleiszner Rezső helyettes bíró

A kiemelt díszsírhelyek bemutatását, a sor utolsó három síremlékével zárjuk. Egy gyönyörűen faragott kőkereszt valószínűleg az Örményi család nyughelyét jelöli. A tábla sajnos eltűnt, így csak az emlékmű elé állított kis fakeresztben szereplő Örményi László név adhat ez ügyben támpontot. A család legismertebb tagja Örményi István, alagi képviselő, törvénybíró volt.

Mellettük található az egykori Alag emblemikus alakjának, a község főjegyzőjének, Hajnal Jenőnek (1881–1932) sírja. A IV. osztályú Magyar Érdemkereszt tulajdonosa feleségével, Kleiszner Margittal pihen a meglepően egyszerű síremlék alatt.

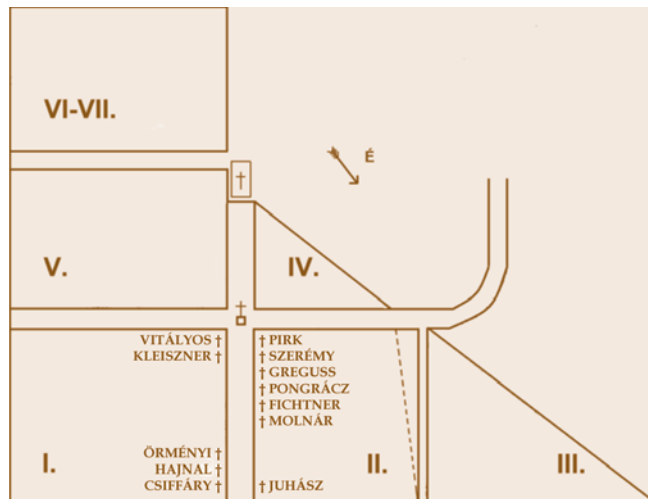
Hajnal Jenő főjegyző és felesége, Kleiszner Margit

A baloldali sor utolsó díszhelyén a régi nemesi családból származó Csiffáry István (1914–1966) áldozó pap, a rákosszentmihályi Fájdalmas Szűz kápolna igazgatója és családja nyugszik.

A Csiffáry-sír

Folyóiratunk következő számaiban parcellánként mutatjuk be a temető neves halottait.

A temető vázlatos térképe a díszsírhelyekkel